

701	69	68	67	66	65	64	63	62	61	60	59	58	57	56	55	54	53	52	51	50	49	48	47	46	45	44	43	42	41	40	39	38	37	36	35	34	33	32	31	30	29	28	27	26	25	24	23	22	21	20	19	18	17	16	15	14	13	12	11	10	9	8	7	6	5	4	3	2	1	0																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																			
100	99	98	96	94	92	90	85	80	70	60	55	50	45	40	30	20	15	10	8	6	4	2																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																			</

Perjantaina 5. kesäkuuta 2015

MAASEUDUN TULEVAISUUS

13

VIIKONVAIHDE

IKIVIHREÄT



Jussi Raittinen laulaa suosikki-kappaleessaan kesätyöntekijän tunnoista. Tällä keikalla soittokavereina olivat Mitja Tuurala (vas.) ja Pekka Toivonen.

Jussi Raittisen kesärokki toimii yhä

”Kello tulee neljä, kello tulee kuus ja sitä mukaa pahenee mun kesäduuniblues.” Kesäduuni blues on **Jussi Raittisen** (1943–) tunnetuksi tekemä rock’n’roll-klassikko. Se ilmestyi Jussi & The Boys -yhtyeen albumilla *Mä tahdon rokata* vuonna 1973. Saman vuoden kesällä Finnvox-studioilla äänitetty pitkäsoitto koostui pääasiassa käännöskappaleista, joiden alkupe- räisesittäjiin kuului sellaisia legendoja kuin **Little Richard** ja **Elton John**. Albumi pysyi kahdeksan kuukautta Suosikin top 30 -listalla, joka oli aikanaan kattavin kotimainen lista. Seuraavan vuoden puolella levy myi yli kultalevyrajan.

Ammattimiehet asialla

Jussin toivotuimpiin kappaleisiin edelleen lukeutuva Kesäduuni blues on suomenkielinen versio yhdysvaltalaisen rockabilly-muusikko **Eddie Cochranin** suurimmasta hististä *Summertime Blues*. Rock’n’rollin pioneereihin kuulunut Cochran äänitti laulun vuonna 1958, vain paria vuotta ennen traagista kuolemaansa auto-onnettomuudessa. Nuoruuden vimmaa huokuva kappale jäi elämään muiden artistien tulkintoina. Esimerkiksi brittiläinen The Who teki 60-luvun lopulla laulusta oman suoraviivaisen versionsa.

Sinivalkoinen näkökulma

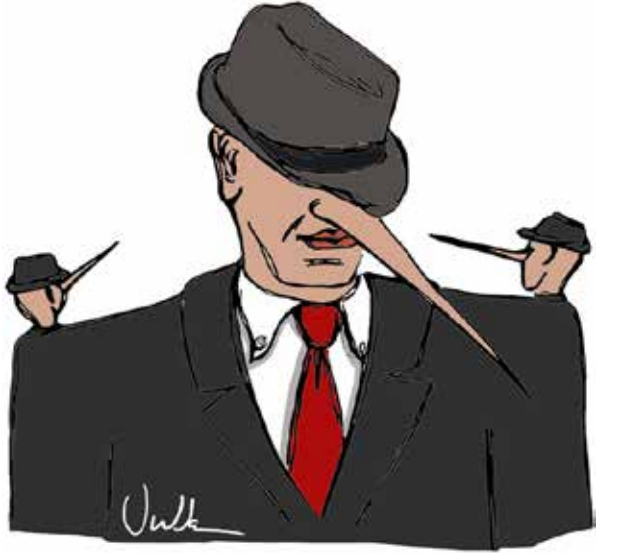
”Joo mä meinaan elokuussa kahden viikon loman ottaa, mennä Ruisrockiin katsoo, kuinka Pressa siellä soittaa.” Suomenkielinen käännös on varsin uskollinen alkuperäiselle sanoitukselle, mutta pieniä muutoksia tekstiin on tehty. Jussi Raittinen on sijoittanut laulun tapahtumat 1950-luvun Yhdysvaltain sijasta 70-luvun alun Suomeen. Laulun päähenkilö haaveilee näkevänsä Ruisrockissa Tasavallan Presidentin, yhden aikakauden nimekkäimmistä suomalaisista progeyhtyeistä. Kappaleen ovat myöhemmin levyttäneet ainakin suomalaiset huumoriyhtyeet Turo’s Hevi Gee nimellä *Kesä-Lada blues* sekä Eläkeläiset nimellä *Vaivasen luut*.

Suomirockin moniottelija

Suomirockin isähaumoksi sanottu Jussi Raittinen jatkaa yhä aktiivisesti keikkailua. Pitkän uransa aikana maestro on tehnyt lisäksi sanoituksia ja sävellyksiä lukuisille muille artisteille. Kesäduuni bluesin lisäksi Raittisen ikivihreitä ovat muun muassa vuoden 1974 Syksyn sävel –voittokappale *Metsämökin tonttu* ja *Valtatie 66*. Raittiselle myönnettiin vuonna 2004 valtion taiteilijaeläke. Kahta vuotta myöhemmin hän sai Suomen Leijonan Pro Finlandia -mitalin.

RIKU-MATTI AKKANEN

KANSAN SUUSTA



Ihmisen päämäärä

Mikä on ihmisen päämäärä? Filosofit ehdottaa onnellisuutta, pappi jumalan palvelemista. Kysymystä voi lähestyä myös laskutehtävänä. Ihmisellä on yksi varsinainen pää, joka toisinaan on kolmantena jalkana. Pää voi olla tyhjä tai täysi, se voi olla kiinni ja sitä voidaan aukoa. Sitten on olkapäät, joita kohautetaan ja joille lasketaan taakkoja. Kyynärpäätaktiikaksi sanotaan menettelyä, jossa kilpailijat raivataan häikäilemättömästi tieltä. Tiukan paikan tullen kädet pannaan kyynärpäitä myöten ristiin. Kielellä on pää. Sen liepeillä saattaa pyöriä sana, joka ei halua tulla suusta ulos. Pakkasella nenänpää palettuu ja kurkunkpää tulehtuu. Joku on sonnustautunut mustiin kiireestä kantapäähän. Kiire päälakea tarkoittavana sanana on yleiskievestä hävinnyt, mutta sanonnassa se on säilynyt. Lisäksi ihmisellä on yläpää. Siellä sijaitsevat aivot, jotka puntaroivat, millaisia alapäähän liittyviä vitsejä on soveltaista kertoa. Kirjailija **Douglas Adams** antaa kirjassaan Linnunradan käsikirja liftareille vastauksen elämään, maailmankaikkeuteen ja kaikkeen muuhun sellaiseen. Adamsin omasta päästään keksimä vastaus kysymykseen on 42. Kun ihmisen päämäärään lasketaan sormen- ja varpaanpäät, päästään kolmeenkymmeneenkahteen. Ehkä Adams arvioi päämäärän yläkanttiin tai meiltä jäi päitä laskematta.

TOPI LINJAMA



Sirpa Välimaa on Enocellin tehtaalla kuin kotonaan. Liukosellulevyt pakataan huolellisesti, ettei hauras materiaali likaannu tai rikkoudu matkallaan maailmalle.

Uimaharjun ottotytttö palasi kotiin

Sirpa Välimaal­le liukosellu on niin innostava juttu, että se saa hänen runosuonensa pulppuilemaan. Työkseen hän sukkeloi parintuhannen asukkaan Uimaharjun ja 22 miljoonan asukkaan Shanghain väliä.

JOENSUU (MT)

”Tulevaisuus on meillä käsissä omissa, Karjalan koi­vuissa so­missa.” Näin aloittelee **Sirpa Väli­maa** puheenvuoroaan täydelle luentosalille. Teemana on biota­lous ja erityisesti se, miten siitä saataisiin työtä myös naisille. Välimaa on ehkä maailman ainoa runoileva liukosellun tek­ninen asiakaspalvelupäällikkö. Kun häntä kuuntelee, ei voi olla innostumatta liukosellusta. 43-vuotias Välimaa pitää etu­oikeutenaan sitä, että saa tehdä mielenkiintoista työtä jätti­tyhtiössä nimeltä Stora Enso. Puolet työajastaan hän kehit­taa Enocellin uutta liukosellu-

linjastoa, ja toisen puolikkaan ajastaan hän käyttää uusien markkina-alueiden valloittami­seen maailmalla. Muutama viikko seminaarin jäl­keen tapaamme Uimaharjus­sa Enocellin tehtaalla. Kun sellutehtaan valvomosta kuuluu naisen ääntä, arvaa sen Välimaa­ksi. Siellä hän istuu­kin täysissä työhaalareissa ja näyttää kännyk­stäään kuvaa rantamaisemasta. Sen hän on napannut aamulla majapaik­kansa pihasta. ”Aina, kun tulen Itä-Suo­meen, tuntuu että tulen kotiin. Olen Uimaharjun ottotyt­ttö”, Kuopiossa syntynyt Välimaa sanoo.



Liukosellulinjastolla Sirpa Välimaa vaihtaa kuulumisia prosessihoitajien Asko Toivasen ja Seppo Kortelaisen kanssa.

Terveiset ostajalta tekijöille ”Vietän tunteja ja tunteja työn­tekijöiden kanssa. Täällä on aivan huippuväkeä töissä. Se on tiimin tuote, joka tehtaasta ulos putkahtaa.” Välimaa on jatkuvasti teke­misissä sekä tuotannon väen että asiakkaiden kanssa.

Terveiset ostajalta siirtyvät välittömästi tekijöille. Helsingissä sijaitsee Välimaan yksi työhuone, mutta esimies istuu Britanniassa ja sitä suu­rempi pomo Brasiliassa. Kuukausittain Välimaa mat­kustaa Pohjois-Karjalaan ja

säännöllisesti myös Kiinaan, jossa sijaitsevat liukosellun pää­markkinat eli tekstiilitehtaat. ”Enocellin liukosellua on seitsemän prosenttia kaikesta Kiinaan käytetystä liukosellus­ta.” **Kääntäjässä heräsi insinööri** Toista vuottaan Sirpa Välimaa opiskelee mandariinikiinaa. Kielten opiskelun hänellä on ammattimainen ote, koska nuorena hän ei suinkaan lähte­nyt teknilliseen korkeakouluun, ei edes kauppakorkeakouluun, vaan valmistui kielen kääntä­jäksi ja tulkiksi vuonna 1998. ”Erikoistu­in tekniisiin kää­n­nöksiin, jolloin pieni insinööri heräsi sisälläni. Lähdin Tam­pereen tekniilliseen korkea­kouluun opiskelemaan pape­ritekniikkaa konetekniikan osastolle.” Työskennellessään Kemijär­ven sellutehtaassa hän palasi työn ohessa opintielle ja teki väitöskirjaopinnot. Siirryttyään Helsinkiin hoi­tamaan paperisellun tekni­sen asiakaspalvelupäällikön tointa

muutamaksi vuodeksi hän koki kaipaavansa taas uusia haastei­ta. ”Jonkin aikaa mallinsin koneita pienessä yrityksessä, kunnes Stora Ensolta entinen pomoni laittoi tekstiviestin: ”Enossa aletaan tehdä liukosel­lua, kiinnostaako?” Välimaa palasi mieluusti suu­ryhtiöön ja polkaisi uuden lin­jaston käyntiin viime vuonna. **Tunnustusta ropisi pr-työstä** Välimaa on antanut liukosel­lulle ja teknisille innovaatioille koko sydämensä. Siitä hänet palkittiin tänä keväänä yhtiön henkilöstö­kilpailun pääpalkin­nolla 10 000 eurolla. Summan saa käyttää itsensä ammatilliseen kehittämiseen. Mitäpä muuta Välimaa halua­si kuin päästä työskentelemään joksikin aikaa asiakkaan tehtaas­een. ”Kunniakirjassa kiitellään pr-työtä, jota olen tehnyt”, lu­kemattomissa tilaisuuksissa liu­kosellusta puhumassa kiertänyt Välimaa iloitsee.

LIISA YLI-KETOLA

LIUKOSELLU

Puuta uusiin tuotteisiin

Selluloosaa, josta hemiselluloosat eli sokerit on poistettu. **On** tavallista sellua hauraampaa ja pehmeämpää raaka-ainetta. **Soveltuu** muun muassa tekstiilikuiduksi, sellofaaniksi ja makkarankuoreksi. Viimeisin aluevaltaus ovat pesusienet.

BIOMATERIALS

Uimaharjusta Uruguayhin

Stora Enson Biomaterials-liiketoiminta: **■ Uimaharjun tehtaalla** valmistetaan yhdellä linjalla koivusta liukosellua. Tuotanto vastaa kolmasosaa koko sellutehtaan tuotannosta. **■ Ruotsin Skutskärissä** tehdään revinnäissellua, jota jatkojalostetaan vaippoihin ja terveysiteisiin. **■ Sunilan yksikössä** on aloitettu ligniinin tuotanto. Sitä käytetään öljypohjaisten raaka-aineiden korvaajana liimoissa ja eristeissä. **■ Eukalyptuspuista tehtävä** sellu soveltuu hyvin pehmo-papereihin, niitä Stora Enso tekee Brasiliassa ja Uruguayssa.

Ympäristöystävällisyys tavoite uusissa tuotteissa

Tekninen asiakaspäällikkö **Sirpa Välimaa** tekee osan työstään Stora Enson Tukholmassa pian avattavan tutkimuskeskuksen organisaatiolle. Siellä paneudu­taan uusien tuotteiden synnyttä­miseen. ”Eihän tekstiilin tekeminen puukuidusta sinällään ole uutta. Vanhat ihmiset muistavat sillan ja säterin. Viskoosia on tehty 1800-luvulta lähtien. Nyt on vain kehitettävä prosessista entistä ympäristöystävällisempää.” Välimaa muistuttaa, että kuluttajat voivat vaikuttaa os­topäätöksillään ympäristökysy­myksiin. ”Jotkut mainostavat puuvillaa luonnonkuituna unohtaen, että yhteen kiloon puuvillaa tarvitaan 11 700 litraa vettä, hyönteismyrk­kyjä ja runsaasti peltoalaa. Pinta­ala voitaisiin hyödyntää myös ruuan tuotannossa.” Seuraavaksi valinnanvaraksi jää, hankkiiko puukuitua vai öljypohjaisia keinokuitukankaita. ”Meille on tärkeätä saada koti­mainen ketju koivusta tekstiiliksi ja vaatteeksi asti. Siksi Marime­kon mekko on yksi lippulaivois­tamme ja monivuotisen yhteis­­tutkimusprojektin huipuntuma.”

LIISA YLI-KETOLA